

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie komunikatu Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów — „W jaki sposób przezwyciężyć piętno porażki poniesionej w działalności gospodarczej — działania na rzecz polityki drugiej szansy — Realizacja partnerstwa lizbońskiego na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia”

COM(2007) 584 wersja ostateczna

(2008/C 224/05)

Dnia 5 października 2007 r. Komisja Europejska, działając na podstawie art. 262 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

komunikatu Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów — „W jaki sposób przezwyciężyć piętno porażki poniesionej w działalności gospodarczej — działania na rzecz polityki drugiej szansy — Realizacja partnerstwa lizbońskiego na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia”

Sekcja Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 6 maja 2008 r. Sprawozdawcą był Peter Morgan.

Na 445. sesji plenarnej w dniach 28 i 29 maja 2008 r. (posiedzenie z 29 maja) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny 70 głosami — 3 osoby wstrzymało się od głosu — przyjął następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 Komisja zajmuje się problematyką negatywnych skutków porażki poniesionej w działalności gospodarczej od 2001 r. W szczególności Komisja zasygnalizowała konieczność udoskonalenia procedur upadłościowych. Ze względu na swoje ograniczone kompetencje w tym zakresie Komisja zawęziła swoje działania do gromadzenia danych dotyczących prawnych i społecznych konsekwencji upadłości przedsiębiorstw, co ułatwia identyfikację i rozpowszechnianie dobrych praktyk, a ponadto do prac nad instrumentami wczesnego ostrzegania, jako środkami zmniejszającymi piętno porażki poniesionej w działalności gospodarczej.

1.2 EKES popiera podkreślenie przez Komisję znaczenia konieczności przezwyciężania piętna porażki poniesionej w działalności gospodarczej. Dobre krajowe warunki ramowe dla przedsiębiorczości są kluczowe dla pełnego wykorzystania europejskiego potencjału przedsiębiorców i powstawania dynamicznych firm. Niezbędne do osiągnięcia tego celu należyte uznanie przez społeczeństwo przedsiębiorców odnoszących sukcesy w działalności gospodarczej powinno towarzyszyć polityce promowania programu drugiej szansy dla przedsiębiorców, którzy ponieśli porażkę.

1.3 Komisja słusznie twierdzi, że zakładanie przedsiębiorstw oraz sukcesy i porażki przedsiębiorców w działalności gospodarczej stanowią nieodłączne elementy gospodarki rynkowej. Komisja słusznie podkreśla, że jako jeden z elementów ogólnego braku zrozumienia i niedoceniań przedsiębiorców ze strony społeczeństwa wydarzenia takie jak problemy w działalności gospodarczej lub upadłość przedsiębiorstw nie są jeszcze w dostatecznym stopniu uważane za elementy zwykłego rozwoju wydarzeń czy też postrzegane jako stwarzające możliwość ponownego podjęcia działalności gospodarczej. Unia Europejska musi zmienić swoje nastawienie. Im bardziej stygmatyzuje się byłych bankrutów, tym większym ryzykiem mogą być

obarczone wszelkie nowe przedsięwzięcia, a ryzykiem naznaczeni zostają wszyscy uczestnicy danego przedsięwzięcia.

1.4 Prawo w USA dąży do zachowania równowagi interesów dłużników, wierzycieli i całego społeczeństwa. Zdaniem EKES-u należy prawa państw członkowskich należy utworzyć tak, by również osiągnąć taką równowagę. Niewypłacalność i niespłacanie długów mogą stanowić ogromne trudności dla wierzycieli i doprowadzić z kolei do ich niewypłacalności. Anulowanie długów przedsiębiorstwa, aby umożliwić mu rozpoczęcie od zera może być nad wyraz niesprawiedliwe wobec wierzycieli. Prawo o niewypłacalności musi zachowywać właściwą równowagę interesów.

1.5 Z punktu widzenia ogółu społeczeństwa utrzymanie działalności gospodarczej wszystkich lub części przedsiębiorstw może być najlepszym rozwiązaniem. Jeżeli przedsiębiorstwo jest potencjalnie rentowne, wszystkie zainteresowane podmioty skorzystają; a jeżeli specjaliści od niewypłacalności mogą uratować niewypłacalne przedsiębiorstwo, jego pracownicy nie stracą zatrudnienia. Jeśli przedsiębiorca po bankructwie ponownie podejmuje działalność gospodarczą, tworzy on nowe miejsca pracy. W każdym z tych przypadków ogół społeczeństwa korzysta pod względem zatrudnienia.

1.6 Jest wiele przyczyn upadłości przedsiębiorstw, nawet prowadzonych przez przedsiębiorców, którzy mieli jak najlepsze intencje. W okresie rozruchu zapewnienie nowemu przedsiębiorstwu rentowności może okazać się niemożliwe. W okresie późniejszym, wadliwy model przedsiębiorstwa może nadal oznaczać, że przedsiębiorstwo nie będzie miało przyszłości. Z drugiej strony, potencjalnie rentowne przedsiębiorstwo może upaść zarówno na skutek błędów popełnionych przez przedsiębiorcę jak i z przyczyn leżących poza jego kontrolą. Takie przedsiębiorstwa mogą i powinny być ratowane przez syndyków masy upadłości, wraz z ochroną większości miejsc pracy.

1.7 Istotne jest, aby odróżnić sytuację przedsiębiorstwa od sytuacji jego właścicieli. Właściciele mogą zbankrutować, podczas gdy syndyk masy upadłości może postanowić ratować przedsiębiorstwo i jego pracowników. W przypadku, gdy upada, jego właściciele mogą stać się bankrutami, z uwagi na udzielone gwarancje bankowe, pomimo tego, że ich inne czyny nie wyczerpują znamion oszustwa finansowego. Właśnie takimi przedsiębiorcami, których bankructwo było nieumyślne, zainteresowana jest Komisja. Jeżeli taki przedsiębiorca założył dobrą firmę, a następnie miał pecha i odniósł porażkę ze względu na brak doświadczenia lub szczęścia, zasługuje na drugą szansę; gospodarka potrzebuje jego umiejętności. Pozostali przedsiębiorcy, którzy ponieśli w swojej działalności gospodarczej porażkę poprzez niekompetencję i brak wizji, mają prawdopodobnie niewiele do zaoferowania gospodarce, chociażby nawet byli w stanie znaleźć wsparcie finansowe. Nie każdy przedsiębiorca, który zbankrutował, zasługuje na drugą szansę.

1.8 Inicjatywa Komisji przyczyniła się do podjęcia reform w całej UE. Wiele państw członkowskich zaczęło już czerpać inspirację z dobrych praktyk i wniosków politycznych zebranych na szczeblu europejskim. Około jedna trzecia państw członkowskich przedłożyła programy reform krajowego prawa upadłościowego. Niemniej jednak niemal połowa państw członkowskich nadal musi podjąć pierwsze kroki w tym kierunku. Chociaż Komisja ma ograniczone kompetencje w tej dziedzinie polityki, EKES wzywa Komisję do przedsięwzięcia wszelkich dostępnych jej środków w celu zachęcenia ministrów finansów państw członkowskich do podjęcia odpowiednich działań. EKES jest zdania, że postępy poczynione przez państwa członkowskie w tym zakresie są ogólnie rzecz biorąc niezadowalające.

1.9 EKES uznaje wszystkie kwestie podniesione w komunikacie w odniesieniu do prawa upadłościowego za w pełni zasadne, oczywiście pod warunkiem ostatecznego ustalenia szczegółów prawnych. Dotyczy to formalnego uznawania przez sądy bankructw nieumyślnych, szybkiego umarzania pozostałych długów oraz złagodzenia ograniczeń prawnych, w tym przepisów dotyczących pozbawiania praw i nakładania zakazów, a także postępowań przyspieszonych. Jako cel średniookresowy należy przyjąć, by postępowania nie trwały dłużej niż dwanaście miesięcy.

1.10 EKES uważa, że jest sprawą zasadniczą, aby wszystkie państwa członkowskie dokonały przeglądu swoich przepisów prawa upadłościowego bez zbędnej zwłoki. Oprócz zmian w prawie niezmiernie ważne jest, by sądy sprawnie zajmowały się sprawami bankructwa. Proces ten należy dobrze zorganizować. Zmiany w tym zakresie stanowią najważniejszą kwestię programu drugiej szansy.

1.11 Drugie podstawowe przesłanie komunikatu dotyczy konieczności udzielania aktywnego wsparcia przedsiębiorstwom zagrożonym upadłością. Kwestia ta nie stanowi sama w sobie jednego z elementów programu drugiej szansy. Jest to bowiem program mający na celu zapobieganie bankructwom, a nie ratowanie przedsiębiorstw czy miejsc pracy. W pkt 4 poniżej przedstawiono jest kilka przykładów bankructwa, którego można było uniknąć. W tym względzie istotą komunikatu jest zapobieganie bankructwom, których można uniknąć poprzez wczesne ostrzeżenie oraz zapewnianie czasowego wsparcia finansowego i pomocy doradczej.

1.12 W przypadku większości MŚP program ten nie jest zbyt praktyczny, ponieważ obejmuje niewiele mechanizmów aktywnej identyfikacji przedsiębiorstw zagrożonych upadłością wśród dziesiątek tysięcy MŚP działających w każdym państwie członkowskim. Mimo tego zachęca się państwa członkowskie, by w jak największym stopniu wykorzystywały te istniejące możliwości, jak np. francuskie urzędy podatku VAT, które wysyłały sygnały ostrzegawcze o możliwych problemach z zachowaniem płynności finansowej przedsiębiorstw. Komisja twierdzi, że środki wsparcia powinny koncentrować się na zapobieganiu bankructwom, zapewnianiu pomocy ekspertów i reagowaniu na problemy we właściwym czasie. Problem powstaje, gdy właściciele nie zdają sobie sprawy, że ich przedsiębiorstwo jest zagrożone upadłością. Rządy poszczególnych państw członkowskich będą musiały podjąć współpracę ze specjalistami w zakresie księgowości i organizacjami wspierającymi MŚP w celu opracowania takich aktywnych instrumentów, które byłyby odpowiednie ze względu na swoją kulturę MŚP.

1.13 Oczywiście jest, że najważniejsze zalecenie komunikatu dotyczy reformy prawa upadłościowego. Jest to podstawowy środek, bez którego niemożliwe jest uruchomienie programu drugiej szansy.

1.14 Niektóre spośród mniej wiążących zaleceń komunikatu można wykonać bez zmiany prawa upadłościowego. Dopiero zmiana prawa upadłościowego umożliwi podjęcie innych mniej wiążących środków proponowanych przez Komisję. Jeśli nie dokona się zmian w prawie upadłościowym, najważniejszy cel komunikatu Komisji nie zostanie osiągnięty.

1.15 EKES uważa, że każde państwo członkowskie powinno zareagować na ten komunikat uwzględniając propozycje w nim zawarte w swoich krajowych planach dotyczących strategii lizbońskiej (zastosowanie ma wytyczna nr 15).

2. Wprowadzenie

2.1 Komisja zajmuje się problematyką negatywnych skutków porażki poniesionej w działalności gospodarczej od 2001 r. W szczególności Komisja zasygnalizowała konieczność udoskonalenia procedur upadłościowych. Ze względu na swoje ograniczone kompetencje w tym zakresie Komisja zawęziła swoje działania do gromadzenia danych dotyczących prawnych i społecznych konsekwencji upadłości przedsiębiorstw, co ułatwia identyfikację i rozpowszechnianie dobrych praktyk, a ponadto do prac nad instrumentami wczesnego ostrzeżenia, jako środkami zmniejszającymi piętno porażki poniesionej w działalności gospodarczej.

2.2 Inicjatywa Komisji przyczyniła się do podjęcia reform w całej UE. Wiele państw członkowskich zaczęło już czerpać inspirację z dobrych praktyk i wniosków politycznych zebranych na szczeblu europejskim. Około jedna trzecia państw członkowskich przedłożyła programy reform krajowego prawa upadłościowego. Prawie połowa państw UE wciąż jednak musi jeszcze podjąć pierwsze kroki w tym kierunku. Chociaż Komisja ma ograniczone kompetencje w tej dziedzinie polityki, EKES wzywa Komisję do przedsięwzięcia wszelkich dostępnych jej środków w celu zachęcenia ministrów finansów państw członkowskich do podjęcia odpowiednich działań. EKES jest zdania, że postępy poczynione przez państwa członkowskie w tym zakresie są ogólnie rzecz biorąc niezadowalające.

TABELA A: AKTUALNA SYTUACJA W PAŃSTWACH CZŁONKOWSKICH

T	Środek istnieje	(T)	Środki zaplanowane/dostępne częściowo	N	Nie istnieją żadne środki						
	Informacje/ edukacja	Strategia ogólna	Informacja po orzeczeniu sądu o upadłości z przyczyn pozostających w zgodzie z prawem	Ograniczone restrykcje itp.	Lepsze traktowanie uczciwych bankructw przez prawo	Krótki okres uwolnienia od zobowiązań i/lub zmniejszenia zadłużenia	Uproszczone postępowania	Stymulowanie wsparcia	Wspieranie powiązań	Dyskusja w sektorze finansowym	Razem T + (T)
Belgia	N	N	(T)	(T)	T	(T)	N	N	N	N	4
Bułgaria	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	0
Czechy	N	N	N	N	N	N	(T)	N	N	N	1
Dania	N	N	N	T	(T)	T	(T)	N	N	N	4
Niemcy	(T)	N	N	T	T	(T)	N	N	N	N	4
Estonia	N	N	N	N	N	(T)	(T)	N	N	N	2
Irlandia	N	N	N	N	N	T	T	N	N	N	2
Grecja	N	N	N	T	(T)	(T)	T	N	N	N	4
Hiszpania	N	N	N	N	T	T	T	N	N	N	3
Francja	N	N	N	N	(T)	N	T	N	(T)	N	3
Włochy	N	N	N	T	T	(T)	(T)	N	N	N	4
Cypr	N	N	(T)	(T)	N	(T)	(T)	N	N	N	4
Łotwa	N	N	N	N	N	N	(T)	N	N	N	1
Litwa	N	N	N	T	(T)	T	(T)	N	N	N	4
Luksemburg	N	N	N	N	N	N	N	T	N	N	1
Węgry	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	0
Malta	N	N	N	(T)	(T)	N	N	N	N	N	2
Holandia	(T)	N	N	N	(T)	(T)	N	N	N	(T)	4
Austria	N	(T)	N	(T)	(T)	(T)	T	(T)	(T)	N	7

	Informacje/ edukacja	Strategia ogólna	Informacja po orzeczeniu sądu o upadłości z przyczyn pozostających w zgodzie z prawem	Ograniczone restrykcje itp.	Lepsze traktowanie uczciwych bankrutów przez prawo	Krótki okres uwolnienia od zobowiązań i/lub zmniejszenia zadłużenia	Uproszczone postępowania	Stymulowanie wsparcia	Wsparcie powiązań	Dyskusja w sektorze finansowym	Razem T + (T)
Polska	N	N	N	N	(T)	(T)	T	N	N	N	3
Portugalia	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	0
Rumunia	N	N	N	(T)	(T)	N	T	N	N	N	3
Słowenia	N	N	N	N	N	(T)	N	N	N	N	1
Słowacja	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	0
Finlandia	N	N	N	T	N	(T)	T	T	N	N	4
Szwecja	N	N	N	N	T	(T)	T	N	N	N	3
Wielka Brytania	N	N	T	T	T	T	T	N	N	N	5
Razem T+(T)	2	1	3	12	15	17	17	3	2	1	
Stany Zjednoczone	N	N	N	T	(T)	T	T	N	N	N	4

2.3 Tabela A zaczerpnięta została z komunikatu. Kolumny od czwartej do szóstej dotyczą reformy przepisów prawa upadłościowego. Tabela wskazuje wyraźnie, że poszczególne państwa członkowskie wykazują dużą aktywność legislacyjną, ale jednocześnie niewiele z nich wprowadziło w życie zmienione przepisy prawa upadłościowego. Jeżeli wyniki łączne obejmowałyby wyłącznie obowiązujące przepisy prawa upadłościowego, nie byłoby to 12, 15, 17 i 17, ale raczej 6, 6, 5 i 10. To kiepski wynik ze strony 27 państw członkowskich. Powolne działania lub ich brak niewątpliwie szkodzi aktywności przedsiębiorców w poszczególnych państwach członkowskich, ponieważ do czasu wprowadzenia odpowiednich zmian prawnych możliwość odniesienia porażki stanowić będzie istotną barierę w podejmowaniu działalności gospodarczej.

2.4 Inną istotną cechą tabeli jest fakt, że sześć kolumn otaczających kolumny dotyczące prawa upadłościowego jest mniej więcej pustych. W pewnym sensie jest to zaskakujące, bo chociaż w większości państw członkowskich nie zmieniono prawa upadłościowego, to podjęto już inne, mniej wiążące środki.

2.5 W celu zapewnienia możliwości porównania EKES zwrócił się do Komisji o dostarczenie danych dotyczących Stanów Zjed-

noczonych, które byłyby porównywalne z danymi zawartymi w tabeli dotyczącymi państw UE. Poniżej zamieszczono wyjaśnienie danych dotyczących USA zawartych w tabeli:

- Ograniczone restrykcje — T — W Stanach Zjednoczonych nie stosuje się żadnych restrykcji powszechnie stosowanych w UE (taki jak np. uniemożliwianie bankrotom pełnienie funkcji dyrektora przedsiębiorstwa, zasiadania w zarządzie czy ustalanie pewnego rodzaju limitów kredytowych dla bankrutów). W art. 525 kodeksu upadłościowego USA postanawia się bowiem, że nie można dyskryminować osób fizycznych jedynie z tego powodu, że prowadzono wobec nich postępowanie upadłościowe obecnie lub w przeszłości.
- Lepsze traktowanie przez prawo — (T) — Tak jak w krajach EU, upadłości nie uchyla się w wypadku popełnienia wykroczeń, zachowania niezgodnego z prawem itp. Nie istnieje żadne dodatkowe „lepsze traktowanie”.
- Krótki okres uwolnienia od zobowiązań — T — Nie określono konkretnego okresu, w którym bankrut utrzymuje status upadłości przed jego uchycieniem.

— Postępowania uproszczone — T — Najpopularniejszą formą postępowania upadłościowego wykorzystywaną przez osoby fizyczne jest postępowanie na podstawie rozdziału 7 dotyczącego likwidacji lub bankructwa. Ogólnie przeprowadzenie tej procedury zajmuje 3-4 miesiące. Środkiem zabezpieczającym przed wielokrotnym wszczynaniem postępowania jest przepis zakazujący powoływania się na rozdział 7 wszelkim osobom, które już z niego korzystały w ciągu minionych 6 lat.

2.6 Amerykański kodeks upadłościowy prezentuje całkowicie odmiennie nastawienie od przeważającego w większości, jeśli nie wszystkich, państw członkowskich. Bieżące stanowisko prawne większości państw członkowskich wskazuje, do jakiego stopnia kwestie te pozostają niezrozumiane. Czas niezbędny na zmianę praw upadłościowych wskazuje na to, że mówiąc kolokwialnie, Unia po prostu „nie łapie, o co chodzi”. Zmiana nastawienia przyspieszy wprowadzanie nowych przepisów. Jednocześnie bez takich zmian mniej wiążące środki nigdy nie zaczną funkcjonować.

2.7 W XIX w. piętno upadłości w biznesie było tak silne, że popychało zbankrutowanych przedsiębiorców do samobójstwa. Mimo iż w XXI w. mniej jest samobójstw, piętno społeczne pozostaje. Obywatele UE powinni postrzegać przedsiębiorców jako osoby, których działalność jest godna uznania, nawet jeśli odnoszą porażkę. Niektóre porażki są nieuniknione. Nieco mniej niż trzy czwarte (73 %) z 931 435 przedsiębiorstw założonych w 1998 r. w Hiszpanii, Finlandii, Włoch, Luksemburga, Szwecji i Wielkiej Brytanii przetrwało dwa lata. Nieco mniej niż połowa (49,1 %) tej samej grupy przedsiębiorstw przetrwała pięć lat do roku 2003.

2.8 Komisja słusznie twierdzi, że zakładanie przedsiębiorstw oraz sukcesy i porażki przedsiębiorców w działalności gospodarczej stanowią nieodłączne elementy gospodarki rynkowej. Komisja słusznie podkreśla, że jako jeden z elementów ogólnego braku zrozumienia i niedoceniań przedsiębiorców ze strony społeczeństwa wydarzenia takie jak problemy w działalności gospodarczej lub upadłość przedsiębiorstw nie są jeszcze w dostatecznym stopniu uważane za elementy zwykłego rozwoju wydarzeń czy też postrzegane jako stwarzające możliwość ponownego podjęcia działalności gospodarczej. Unia Europejska musi zmienić swoje nastawienie. Im bardziej stygmatyzuje się byłych bankrutów, tym większym ryzykiem mogą być obciążone wszelkie nowe przedsięwzięcia, a ryzykiem naznaczeni zostają wszyscy uczestnicy danego przedsięwzięcia.

2.9 Prawo USA dąży do zachowania równowagi interesów dłużników, wierzycieli i całego społeczeństwa. Zdaniem EKES-u należy prawa państw członkowskich należy utworzyć tak, by również osiągnąć tę równowagę. Jak stwierdzono w poniższym rozdziale 4, niewypłacalność i niespłacanie długów mogą stanowić ogromne trudności dla wierzycieli i doprowadzić z kolei do ich niewypłacalności. Anulowanie długów przedsiębiorstwa, aby umożliwić mu rozpoczęcie od zera może być nad wyraz niesprawiedliwe dla wierzycieli. Prawo o niewypłacalności musi zachowywać właściwą równowagę interesów.

2.10 Z punktu widzenia ogółu społeczeństwa utrzymanie działalności gospodarczej wszystkich lub części przedsiębiorstw może być najlepszym rozwiązaniem. Jeżeli przedsiębiorstwo jest

potencjalnie rentowne, wszystkie zainteresowane podmioty skorzystają.

2.11 Interesom pracowników można przysłużyć się na wiele sposobów. Państwa członkowskie wdrożyły dyrektywę o niewypłacalności, która pozwala dokonać wypłat dla pracowników w wypadku niewypłacalności przedsiębiorstwa. Jeżeli specjaliści od niewypłacalności mogą uratować niewypłacalne przedsiębiorstwo, jego pracownicy nie stracą zatrudnienia. Jeśli przedsiębiorca po bankructwie ponownie podejmuje działalność gospodarczą, tworzy on nowe miejsca pracy. W każdym z tych przypadków ogół społeczeństwa korzysta pod względem zatrudnienia.

3. Streszczenie komunikatu Komisji

3.1 Odbiór opinii publicznej, edukacja i media

3.1.1 Pierwszym krokiem na drodze do zwalczania negatywnych skutków porażek ponoszonych w działalności gospodarczej jest omawianie tego problemu na forum publicznym. W UE opinia publiczna często odbiera bankructwo jako sprawę o charakterze kryminalnym, bez względu na przyczynę. Środki masowego przekazu mogą odgrywać pozytywną rolę w zwalczaniu tej błędnej opinii. Wnioski, które należy wyciągnąć:

- a) Korzyści płynące z ponownie rozpoczynanej działalności powinny być przedstawiane w ramach kampanii informacyjnych i programów edukacyjnych, pokazując, że kilkakrotne próby dokładnie odpowiadają zwykłemu procesowi uczenia się, badania i odkrywania.
- b) środki masowego przekazu mogą odgrywać istotną rolę sprawiając, że bankructwo przestanie być kojarzone z oszustwem finansowym, a także przedstawiając korzyści płynące z zapewnienia możliwości ponownego podejmowania działalności gospodarczej, poprawiając w ten sposób wizerunek społeczny przedsiębiorców ponownie zakładających firmy i podkreślając wartość ich doświadczenia;
- c) Dalsze dyskusje nad tym zagadnieniem z udziałem wszystkich zainteresowanych stron powinny pomóc w odkryciu wielu aspektów piętna odciskającego się obecnie na ludziach ponoszących porażkę w działalności gospodarczej.

3.2 Rola prawa upadłościowego

3.2.1 Ponowne rozpoczęcie działalności po upadku przedsiębiorstwa może stanowić wyzwanie z prawnego punktu widzenia. W wielu państwach członkowskich prawo upadłościowe traktuje wszystkich w taki sam sposób, niezależnie od tego, czy przedsiębiorca, który zbankrutował doprowadził do tego bankructwa umyślnie lub przez swoją nieodpowiedzialność, czy też bankructwo nastąpiło nie z jego winy lub nie z winy kierownictwa jego przedsiębiorstwa, tzn. kiedy działał uczciwie i zgodnie z prawem.

3.2.2 Liczne przepisy nakładają ograniczenia na przedsiębiorców, którzy zbankrutowali, w tym pozbawiają ich praw lub nakładają na nich zakazy, wyłącznie na podstawie wszczęcia przeciwko nim postępowania upadłościowego. Automatyczność

takiego podejścia nie uwzględnia ryzyka stanowiącego naturalny element działalności gospodarczej i zakłada wiarę, że przedsiębiorca, który zbankrutował jest kimś, komu społeczeństwo nie może wierzyć i ufać. W UE potrzebna jest radykalna zmiana podstaw prawa upadłościowego. Najważniejsze elementy tej zmiany:

- a) Kluczową sprawą jest stworzenie właściwych ram, które chroniąc odpowiednio interesy wszystkich stron, będą przy tym dawały przedsiębiorcy możliwość ogłoszenia upadłości i ponownego rozpoczęcia działalności. Prawo upadłościowe powinno przewidywać wyraźne rozróżnienie na przedsiębiorców, których bankructwo było umyślne i przedsiębiorców, których bankructwo było nieumyślne.
- b) Przedsiębiorcy ogłaszający upadłość nie z własnej winy powinni mieć prawo otrzymania od sądu formalnego orzeczenia uznającego ich za osoby działające zgodnie z prawem i niewinne zaistniałej sytuacji. Orzeczenie sądu powinno być publicznie dostępne.
- c) Prawo upadłościowe powinno przewidywać możliwość szybkiego uwolnienia od pozostałych zobowiązań z zastrzeżeniem spełnienia pewnych kryteriów.
- d) Należy zmniejszyć prawne ograniczenia, zawieszenia i zakazy.
- e) Postępowania upadłościowe powinny zostać uproszczone i przyspieszone, zapewniając tym samym maksymalizację wartości poszczególnych składników masy upadłości, zanim dokonane zostanie ponowne rozdzielanie aktywów odnośnego przedsiębiorstwa; postępowanie nie powinno zazwyczaj trwać dłużej, niż rok.

3.3 Aktywne wspieranie przedsiębiorstw zagrożonych upadłością

3.3.1 Piętno porażki w działalności gospodarczej jest jednym z powodów, dla których MŚP mające problemy finansowe ukrywają je tak długo, aż niemożliwe jest już ich rozwiązanie. Podjęcie działań we właściwym czasie ma zasadnicze znaczenie dla zapobieżenia bankructwu, a często ratowanie danego przedsiębiorstwa jest lepszym rozwiązaniem niż jego likwidacja. Wnioski, które należy wyciągnąć:

- a) Liczby upadłości nie można zmniejszyć do zera, jednak wsparcie udzielone odpowiednio wcześniej przedsiębiorstwom mającym szansę utrzymać się na rynku może pomóc w ograniczeniu ich do minimum. Środki przeznaczone na wsparcie powinny być wykorzystywane głównie na zapobieganie bankructwom, porady ekspertów oraz reagowanie na problemy we właściwym czasie.
- b) Należy zwracać uwagę na dostępność wsparcia, ponieważ zagrożone przedsiębiorstwa nie mogą sobie pozwolić na drogie porady prawne.
- c) Możliwości tworzenia sieci zapewniane przez UE i europejskie organizacje przedsiębiorców powinny być w pełni wykorzystywane.
- d) Prawo upadłościowe powinno przewidywać opcję restrukturyzacji i uratowania przedsiębiorstwa, a nie skupiać się wyłącznie na jego likwidacji.

3.4 Aktywne wspieranie przedsiębiorców ponownie podejmujących działalność gospodarczą po porażce

3.4.1 Podstawowe ograniczenia, jakie napotykają przedsiębiorcy zakładający nowe przedsiębiorstwo po porażce ponie-

sionej w działalności gospodarczej (środki, umiejętności i wsparcie psychologiczne), nie są dostatecznie objęte wsparciem publicznym. Zazwyczaj ponowne rozpoczynanie działalności jest utrudniane przez brak środków na założenie nowego przedsiębiorstwa, w szczególności środków finansowych. Wnioski, które należy wyciągnąć:

- a) Właściwe organy władzy powinny przeznaczyć wystarczająco duże środki finansowe dla przedsiębiorców rozpoczynających ponownie działalność usuwając przeszkody, na które napotykają programy finansowania publicznego przeznaczone dla takich osób.
- b) Banki i instytucje finansowe powinny zrewidować swoje bardzo ostrożne stanowisko wobec osób ponownie rozpoczynających działalność, często oparte na negatywnych ocenach kredytowych. Komisja planuje uwzględnić tę kwestię w programie Okrągłego stołu bankierów i MŚP.
- c) Kraje UE powinny dopilnować, by nazwiska przedsiębiorców, którzy ogłosili upadłość z przyczyn, które nie były niezgodne z prawem, nie pojawiały się na listach ograniczających dostęp do pożyczek w sektorze bankowym.
- d) Osoby odpowiedzialne za zamówienia publiczne powinny być świadome, że dyrektywy dotyczące zamówień publicznych nie dopuszczają dyskryminacji przedsiębiorców, których wcześniejsze bankructwo było nieumyślne.
- e) Osoby zakładające ponownie firmy powinny mieć dostęp do właściwego wsparcia psychologicznego i technicznego oraz specjalnych szkoleń.
- f) Właściwe organy powinny promować powiązania pomiędzy przedsiębiorcami, którzy ewentualnie ponownie podejmą działalność gospodarczą i ich klientami, partnerami handlowymi i inwestorami w celu zaspokajania potrzeb takich przedsiębiorców.

3.5 Podsumowując, dobre krajowe warunki ramowe dla przedsiębiorczości są niezbędne do pełnego wykorzystania potencjału przedsiębiorców UE i powstawania dynamicznych przedsiębiorstw. Niezbędne do osiągnięcia tego celu należyte uznanie przez społeczeństwo przedsiębiorców odnoszących sukcesy w działalności gospodarczej powinno towarzyszyć polityce promowania programu drugiej szansy dla przedsiębiorców, którzy ponieśli porażkę.

4. Uwagi ogólne

4.1 EKES popiera podkreślenie przez Komisję znaczenia konieczności przezwycięzania piętna porażki poniesionej w działalności gospodarczej. Komisja słusznie twierdzi, że zakładanie przedsiębiorstw oraz sukcesy i porażki przedsiębiorców w działalności gospodarczej stanowią nieodłączne elementy gospodarki rynkowej. Komisja słusznie podkreśla, że jako jeden z elementów ogólnego braku zrozumienia i niedoceniaania przedsiębiorców ze strony społeczeństwa wydarzenia takie jak problemy w działalności gospodarczej lub upadłość przedsiębiorstw nie są jeszcze w dostatecznym stopniu uważane za elementy zwykłego rozwoju wydarzeń czy też postrzegane jako stwarzające możliwość ponownego podjęcia działalności gospodarczej.

4.2 Pomimo tego EKES uważa, że choć wiele wskazówek zawartych w komunikacie jest niezbędnych, niektóre z nich nie wydają się wiarygodne. Zastrzeżenia Komitetu przedstawione zostały w różnych podpunktach pkt. 4 i 5 niniejszej opinii.

4.3 Celem aktywności przedsiębiorcy jest założenie rentownego przedsiębiorstwa, które można stopniowo rozwijać. Przedsiębiorcy wprowadzają innowacje w celu zaspokajania potrzeb klientów, które nie są jeszcze zaspokajane lub nie są jeszcze zaspokajane w najbardziej efektywny sposób.

4.4 Przedsiębiorca może spostrzec okazję handlową. Przykładowo przedsiębiorca działający w Londynie dostrzegł okazję założenia przedsiębiorstwa zajmującego się wymianą handlową pomiędzy Wielką Brytanią i Indiami, zaspokajając potrzeby obydwu krajów. Jego przedsiębiorstwo wypełniło lukę na rynku. Inni przedsiębiorcy wypełniają luki na rynku poprzez, np. otwieranie restauracji lub salonów fryzjerskich w społecznościach, które nie są jeszcze odpowiednio obsługiwane.

4.5 Doskonały przykład przedsiębiorstwa zaspokajającego potrzeby klientów w bardziej efektywny sposób stanowi spółka Amazon. Tradycyjne księgarnie mogą istnieć dzięki osobom, które mają czas i ochotę rozglądać się po sklepie. Spółka Amazon zaspokaja potrzeby innego sektora nabywców książek.

4.6 Niektórzy przedsiębiorcy zakładają firmy w celu wykorzystania zdobyczy nauki i techniki. Takie firmy powstają często w oparciu o dorobek zgromadzony na uniwersytecie lub w instytucie badawczym czy przedsiębiorstwie zajmującym się badaniami naukowymi. Czterech profesorów Uniwersytetu Londyńskiego założyło spółkę mającą świadczyć usługi w zakresie analizy obrazu z wykorzystaniem prawnie zastrzeżonego oprogramowania w celu udoskonalania metod pomiaru terapeutycznych skutków stosowania opracowywanych leków. Oprogramowanie IP stanowi istotę tego przedsięwzięcia. Jeden z profesorów został mianowany dyrektorem generalnym tej spółki i obecnie stara się odkryć, czy jest przedsiębiorcą.

4.7 Odniesienie przez przedsiębiorcę sukcesu zależy od spełnienia przez niego trzech podstawowych warunków. Po pierwsze, przedsiębiorca musi posiadać wiedzę i doświadczenie niezbędne, aby właściwie ocenić okazję rynkową, a ponadto musi posiadać know-how niezbędny do urzeczywistnienia swojego pomysłu, niezależnie od tego, czy jest to nowa restauracja, biuro podróży online, czy przełom w stosowaniu nauki. W przypadku każdego przedsiębiorstwa pierwszym krokiem jest udowodnienie tezy, tzn. „urzeczywistnienie” pomysłu. Oznacza to opracowanie produktu lub usługi w stopniu zapewniającym znalezienie klientów gotowych zapłacić cenę, która jest niezbędna, aby odnośne przedsiębiorstwo osiągało zyski i było samowystarczalne finansowo. Wielu potencjalnych przedsiębiorców ponosi porażkę na tym etapie. Niektórzy potrafią uczyć się na własnych błędach i ponownie podjąć działalność gospodarczą. Inni tego nie potrafią.

4.8 Drugim warunkiem jest posiadanie odpowiedniego zaplecza finansowego. Niektóre nowe przedsiębiorstwa są od samego początku dostatecznie atrakcyjne dla inwestorów dostarczających kapitału podwyższonego ryzyka. Większość takich inwestorów nie angażuje się w dane przedsięwzięcie do czasu, gdy odnośny przedsiębiorca nie urzeczywistni swojego pomysłu. Obecnie istnieje wprawdzie zaproponowany przez EBI program wspierania kapitału podwyższonego ryzyka, jednak jego możliwości także będą ograniczone. Wsparcie finansowe jest zazwyczaj dostępne w transzach lub ratach. Jeżeli finansowanie rozruchu przyniesie dobre efekty, o wiele łatwiej jest pozyskać dalsze wsparcie finansowe.

4.9 Zazwyczaj środki finansowe na rozruch zapewniane są przez rodzinę i przyjaciół. Kredyty bankowe są dostępne, ale banki wymagają złożenia zabezpieczenia. Jeżeli dane przedsiębiorstwo nie posiada żadnych aktywów, banki przyjmują tytułem zabezpieczenia aktywa przedsiębiorców. Dla przedsiębiorców oraz ich rodzin i przyjaciół problemy finansowe mogą się pojawić, jeżeli poręczyli wcześniej spłatę gwarancji bankowych dla tego przedsiębiorstwa. Takie gwarancje są zazwyczaj udzielane na okres dłuższy niż okres rozruchu, ponieważ na ogół prywatne przedsiębiorstwo zmuszone jest korzystać ze wsparcia banków do czasu notowania tego przedsiębiorstwa na giełdzie. Jeżeli bank zażąda spłaty gwarancji bankowej, przedsiębiorca, który tę spłatę poręczył, może stracić swój dom czy swoje mieszkanie. W takich okolicznościach zobowiązania podatkowe i związane z ubezpieczeniem społecznym mogą jeszcze pogorszyć sytuację.

4.10 W opinii w sprawie zachęt podatkowych na rzecz badań i rozwoju ⁽¹⁾ Komitet zachęcał państwa członkowskie do udzielania ulg podatkowych osobom fizycznym inwestującym w założenie i rozruch przedsiębiorstwa. Ulgi takie w oczywisty sposób ułatwiłyby przedsiębiorcom sfinansowanie działalności.

4.11 Po etapie rozruchu sukces przedsiębiorcy uzależniony jest od spełnienia trzeciego niezbędnego warunku, mianowicie stosowania modelu przedsiębiorstwa, który zapewni przedsiębiorstwu możliwość utrzymania się na rynku; jest to klucz do jego rozwoju. Taki model uzależniony jest od zestawu stosunków, które odzwierciedlają elementy odnośnej działalności gospodarczej. Przychody ze sprzedaży minus koszty produktów to marża brutto, która po odliczeniu innych kosztów stanowi dochód przed opodatkowaniem, wystarczający na obsługę i spłatę kredytów bankowych. Gdy model przedsiębiorstwa jest dysfunkcyjny lub kierownictwo nie posiada umiejętności bądź doświadczenia niezbędnego do zarządzania sprzedażą itp. albo do zapewnienia odnośnemu przedsiębiorstwu możliwości odniesienia sukcesu, wtedy ci, którzy poręczyli wcześniej spłatę gwarancji bankowych, narażeni są na bankructwo. Bez wątplenia takie bankructwo jest przeżyciem, z którego można się czegoś nauczyć. Jeżeli na skutek takiego wydarzenia przedsiębiorca stał się świadomy imperatywów związanych z modelem przedsiębiorstwa, istnieje możliwość ponownego podjęcia przez niego działalności gospodarczej.

4.12 Model przedsiębiorstwa, który jak dotychczas okazywał się właściwy, jest zawsze narażony na zmiany pracowników, klientów, rynków, technologii i konkurentów. Po zakończonym powodzeniem sfinansowaniu danego przedsięwzięcia przedsiębiorcy będą stale poddawani próbom, które przynoszą ze sobą zmiany, szczególnie w przypadku przedsiębiorstw, których działalność związana jest z technologią. Przedsiębiorcy, którzy nie sprostają wyzwaniom, jakie niosą ze sobą zmiany, mogą jednak uczyć się na swoich błędach. Inni, a szczególnie drugie lub trzecie pokolenie właścicieli, nie mają takiej możliwości

4.13 Powodzenie modelu przedsiębiorstwa zależy przede wszystkim od danego przedsiębiorcy i jego zespołu. W szczególności niezbędne są umiejętności w zakresie zarządzania finansami. Dobre przedsiębiorstwo może prosperować zbyt dobrze i nadmiernie zwiększyć obroty handlowe w stosunku do wysokości swojego kapitału obrotowego, a tym samym znaleźć się w sytuacji, w której nie będzie w stanie zapłacić swoich rachunków. W takim przypadku wierzyciele mogą wystąpić z wnioskiem o ustanowienie zarządu przymusowego. Takie przedsiębiorstwo może zapewnić wszelkie możliwości udanego ponownego podjęcia działalności gospodarczej.

⁽¹⁾ Dz.U. C 10 z 15.01.2008.

4.14 Inna pułapka finansowa może się pojawić, kiedy kluczowy klient nie dotrzymuje umowy i przestaje płacić rachunki wystawione przez danego przedsiębiorcę, co z kolei powoduje, że przedsiębiorca ten nie jest w stanie płacić swoich rachunków, a bank jest gotowy przejąć jego mienie. Według danych statystycznych Komisji co czwarty przypadek niewypłacalności spowodowany jest zaległościami w płatnościach. W takim przypadku ponowne podjęcie działalności gospodarczej może również stanowić realną alternatywę. Zarówno państwa członkowskie i Komisja zdają sobie sprawę z wrażliwości małych i młodych firm. Zagadnieniem tym zajęto się w dyrektywie o opóźnieniach w płatnościach a wkrótce będzie ono ponownie poruszane w przygotowywanym prawie o małych przedsiębiorstwach (Small Companies Act).

4.15 Niektóre przedsiębiorstwa upadają nie w wyniku własnych błędów, lecz z powodów, których nie można było przewidzieć, jak na przykład konsekwencje wydarzeń z 11 września czy wpływ ekstremalnych warunków pogodowych. Jednak nawet w takich sytuacjach wcześniejsze zawarcie ubezpieczenia mogłoby znacznie złagodzić ich skutki. Dlatego organizacje zajmujące się wspieraniem małych przedsiębiorstw powinny informować ich o instrumentach zabezpieczających i korzyściach z nimi związanych.

4.16 Podsumowując, jest wiele przyczyn upadłości przedsiębiorstw, nawet w przypadku przedsiębiorstw powadzonych przez przedsiębiorców, którzy mieli jak najlepsze intencje. W okresie rozruchu zapewnienie nowemu przedsiębiorstwu rentowności może okazać się niemożliwe. W okresie późniejszym, wadliwy model przedsiębiorstwa może nadal oznaczać, że przedsiębiorstwo nie będzie miało przyszłości. Z drugiej strony, potencjalnie rentowne przedsiębiorstwo może upaść zarówno na skutek błędów popełnionych przez przedsiębiorcę jak i z przyczyn leżących poza jego kontrolą. Takie przedsiębiorstwa mogą i powinny być ratowane przez syndyków masy upadłości, wraz z ochroną większości miejsc pracy.

4.17 Istotnym jest, aby odróżnić sytuację przedsiębiorstwa od sytuacji jego właścicieli. Właściciele mogą zbankrutować, podczas gdy syndyk masy upadłości może postanowić ratować przedsiębiorstwo i jego pracowników. W przypadku, gdy przedsiębiorstwo upada, jego właściciele mogą stać się bankrutami, ponieważ wcześniej poręczyli spłatę gwarancji bankowych dla tego przedsiębiorstwa, mimo że ich inne czyny nie wyczerpują znamion oszustwa finansowego. Właśnie takimi przedsiębiorcami, których bankrutstwo było nieumyślne, zainteresowana jest Komisja. Pozostali przedsiębiorcy, którzy ponieśli w swojej działalności gospodarczej porażkę poprzez niekompetencję i brak wizji, mają prawdopodobnie niewiele do zaoferowania gospodarce, chociażby nawet byli w stanie znaleźć wsparcie finansowe. Nie każdy przedsiębiorca, który zbankrutował, zasługuje na drugą szansę.

5. Uwagi szczegółowe

5.1 Odbiór społeczny, edukacja i środki masowego przekazu

5.1.1 Bez wątpienia najbardziej wyraziste przesłanie, jakie rządy państw członkowskich mogą przekazać społeczeństwu, będzie następstwem zmian prawa upadłościowego. Kiedy prawo będzie wyraźnie zachęcać do zapewniania przedsiębiorcom drugiej szansy, znajdzie to odzwierciedlenie w przesłaniu środków masowego przekazu.

5.1.2 Rządy mogą także współpracować z organizacjami i instytucjami współpracującymi blisko z przedsiębiorstwami świadczącymi usługi innym przedsiębiorstwom. Najbardziej zaangażowane w taką działalność są przedsiębiorstwa sektora księgowości, choć pewną rolę mogą odgrywać także organizacje reprezentatywne MŚP i przedsiębiorstwa indywidualne.

5.1.3 W komunikacie Komisji wspomina się o programie nagradzania przedsiębiorców, którzy z powodzeniem ponownie podjęli działalność gospodarczą. Jeżeli organizacje określone powyżej przyjęłyby takie programy, prawdopodobnie środki masowego przekazu odniosłyby się do tego pozytywnie.

5.2 Rola prawa upadłościowego

5.2.1 EKES uznaje wszystkie kwestie podniesione w komunikacie w odniesieniu do prawa upadłościowego za w pełni zasadne, oczywiście pod warunkiem ostatecznego ustalenia szczegółów prawnych. Dotyczy to formalnego uznawania przez sądy bankructw nieumyślnych, szybkiego umarzania pozostałych długów oraz złagodzenia ograniczeń prawnych, w tym przepisów dotyczących pozbawiania praw i nakładania zakazów, a także postępowań przyspieszonych. Jako cel średniookresowy należy przyjąć, by postępowania nie trwały dłużej niż dwanaście miesięcy.

5.2.2 EKES uważa, że jest sprawą zasadniczą, aby wszystkie państwa członkowskie dokonały przeglądu swoich przepisów prawa upadłościowego bez zbędnej zwłoki. Oprócz zmian w prawie niezmiernie ważne jest, by sądy sprawnie zajmowały się sprawami bankructwa. Proces ten należy dobrze zorganizować. Zmiany w tym zakresie stanowią najważniejszą kwestię programu drugiej szansy.

5.3 Aktywne wspieranie przedsiębiorstw zagrożonych upadłością

5.3.1 To drugie przesłanie zawarte w komunikacie. Kwestia ta nie stanowi sama w sobie jednego z elementów programu drugiej szansy. Jest to bowiem program mający na celu zapobieganie bankructwom, a nie ratowanie przedsiębiorstw czy miejsc pracy. W tym względzie istotą komunikatu jest zapobieganie bankructwom, których można uniknąć poprzez wczesne ostrzeżenie oraz zapewnianie czasowego wsparcia finansowego i pomocy doradczej.

5.3.2 Jedynym problemem jest to, że w przypadku większości MŚP program ten nie jest zbyt praktyczny, ponieważ obejmuje niewiele mechanizmów aktywnej identyfikacji przedsiębiorstw zagrożonych upadłością wśród dziesiątek tysięcy MŚP działających w każdym państwie członkowskim. Mimo tego zachęca się państwa członkowskie, by w jak największym stopniu wykorzystywały te istniejące możliwości, jak np. francuskie urzędy podatku VAT, które wysyłają sygnały ostrzegawcze o możliwych problemach z zachowaniem płynności finansowej przedsiębiorstw. Komisja twierdzi, że środki wsparcia powinny koncentrować się na zapobieganiu bankructwom, zapewnianiu pomocy ekspertów i reagowaniu na problemy we właściwym czasie. Problem powstaje, gdy właściciele nie zdają sobie sprawy, że ich przedsiębiorstwo jest zagrożone upadłością. Rządy poszczególnych państw członkowskich będą musiały podjąć współpracę ze specjalistami w zakresie księgowości i organizacjami wspierającymi MŚP w celu opracowania takich aktywnych instrumentów, które byłyby odpowiednie ze względu na swoją kulturę MŚP.

5.3.3 EKES nie lekceważy problemów związanych z zapewnieniem takiego wsparcia. Działania rządu mające na celu odwrócenie tendencji rynkowych mogą przynieść skutki odwrotne do zamierzonych i naruszyć dyscyplinę rynkową.

5.3.4 W spółkach akcyjnych istnieje podwójna odpowiedzialność, która obejmuje obowiązek terminowego przedkładania sprawozdań finansowych oraz terminowego składania przez księgowych i kierownictwo oświadczeń, że spółka jest funkcjonującym przedsiębiorstwem, tzn. że jest w stanie spłacać swoje długi. Egzekwowanie przestrzegania takiej dyscypliny przez wszystkie przedsiębiorstwa, a szczególnie egzekwowanie wypełniania obowiązku terminowego przedkładania sprawozdań finansowych poprawiłoby system sygnałów wczesnego ostrzegania.

5.3.5 Na tyle, na ile to jest możliwe, EKES z zadowoleniem przyjmuje to zwrócenie szczególnej uwagi na przedsiębiorstwa zagrożone upadłością, ponieważ takie podejście oferuje możliwość ochrony miejsc pracy i zapewnienia ciągłości zatrudnienia.

5.4 Aktywne wsparcie dla przedsiębiorców ponownie podejmujących działalność gospodarczą po porażce

5.4.1 Podczas gdy od 12 do 17 państw członkowskich zmieniło lub zmienia swoje prawo upadłościowe, w rzeczywistości nie ma żadnej zauważalnej działalności państw członkowskich w odniesieniu do tej grupy zaleceń Komisji.

5.4.2 Powodem tego niskiego poziomu aktywności jest, że znowu kilka propozycji można uznać za sprzeczne z mechaniz-

mami rynkowymi. Dotyczy to w szczególności propozycji, zgodnie z którą banki powinny być mniej ostrożne, a właściwe organy powinny tworzyć sieci wsparcia dla przedsiębiorców ponownie podejmujących działalność gospodarczą.

5.4.3 Wdrażanie propozycji wchodzących w zakres kompetencji rządów państw członkowskich (systemy pomocy publicznej, dostęp do kredytów dla przedsiębiorców, których bankrutstwo było nieumyślne i zamówienia publiczne) powinno być możliwe bez większych problemów nawet jeszcze przed zmianą przepisów prawa upadłościowego.

5.4.4 Osoby oferujące szkolenia dla przedsiębiorców powinny, w miarę pojawiania się popytu, mieć również możliwość oferowania szkoleń osobom ponownie podejmującym działalność gospodarczą.

5.5 Inne propozycje Komisji

5.5.1 EKES popiera utworzenie przez Komisję nowej strony internetowej dotyczącej strategii drugiej szansy: <http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/sme2chance/>. Będzie ona niezwykle pomocna dla organizacji zaangażowanych we wspieranie inicjatyw państw członkowskich dotyczących strategii drugiej szansy.

5.5.2 Podczas imprez związanych z MŚP organizowanych na wiosnę 2009 r. Komisja będzie propagować nowy początek i inne zagadnienia dotyczące drugiej szansy. EKES oczekuje, że ta inicjatywa nada dodatkowy rozmach „mniej wiążącym” składowym programom drugiej szansy.

Bruksela, 29 maja 2008 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Dimitris DIMITRIADIS
